

Spysok vykorystanykh dzherel

1. Koboziyeva T.Y. Prestupnoe prynuzhdenye kak uholovno-pravovaya katehoriya: avtoref... dys. kand. yuryd. nauk. Spetsialnist:12.00.08. Moskva, 2011. 18 s.
2. Kozlenko V. M. Dukhovna svoboda i svoboda svitohliadu. Filos. Dumka, 1998. № 2. s. 38-62.
3. Pitulei V. V. Vzaiemozviazok svobody i vidpovidalnosti za umov hlobalizatsii suspilstva yak problema sotsialnoi filosofii. Multyversum [filos. alm.] : zb. nauk. pr. – Kyiv : Ukr. tsentrdukhovn. kultury, 2007. Vyp61. s. 50-59.
4. Pitulei V. V. Svoboda i vidpovidalnist: henezafilosofskoi postanovky problemy. Visn. Prykarp. un-tu. : zb. nauk. pr. Ser. "Filosofski i psykholohichninauky". Ivano-Frankivsk : VDV TSIT, 2007. Vyp. 10.s. 15-21.
5. Rakhmankulova N. F. Moia svoboda i svoboda druhoho [elektronnyi resurs] / N. F. Rakhmankulova. Rezhimdstupu: URL: <http://www.philosoph.ru/forum/index.php?menu=forum&subject=67>

V.V. Pitulei. Socio – psychological analysis of the determinants of violence in the modern world. The article describes the essence and content of social and psychological determinants of violence in the modern world as a socially dangerous act aimed at violating human rights and freedoms that lead to its psychological, moral or physical suffering. The main signs of violence were identified. Variations of violence in modern society have been identified and their characteristics described. The basic theories of violence are revealed. The reasons that lead to violence are summarized: a) psychological; b) social; c) economic; d) pedagogical; e) legal; e) political. The evolution of terrorism as a form of violence in the modern world is analyzed. The socio-psychological nature of coercion as a dangerous influence against the will of the individual is identified and the signs of coercion are indicated.

According to the analysis, we can say that the problem of increasing cases of violence today makes it possible to speak of it as one of the global problems. We have the task, first of all, of identifying the possibility of violence within institutional boundaries. The essential prerequisites for the destruction of violent stereotypes are the enhancement of cultural, ethical components in the personality structure, the growth of its intellectual potential and the formation of humanistic values.

Keywords: *violence, psychological violence, causes of violence, social crisis, destructiveness, conflict, theories of violence, coercion*

УДК 159.9(075.8)

А.Д. Порхун, О.М. Власова-Чмерук

ORCID ID: 0000-0002-5205-9958

СЕСУАЛЬНА ОСВІЧЕНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

А.Д. Порхун, О.М. Власова-Чмерук. Сесуальна освіченість українських студентів в умовах інформаційного суспільства. Питання про те, чи потрібна сесуальна освіта в українських школах, середніх професійних

та закладах вищої освіти сьогодні є одним із найдискусійніших. У статті висвітлена проблема сексуальної освіченості українських студентів. З використанням авторської анкети проведено опитування студентів. Представлені результати дослідження: проаналізовано розуміння студентами мети сексуальної освіти, знання студентів щодо захворювань, що передаються статевим шляхом, та настановлення студентів щодо моделі здорових стосунків між партнерами. Виявлено, що стихійний доступ молоді до інформації сексуального змісту не гарантує їх сексуальної освіченості. З'ясовано, що рівень сексуальної освіченості студентів не є достатнім для забезпечення їхньої сексуальної безпеки й соматичного здоров'я.

Ключові слова: сексуальна освіта, сексуальна освіченість, молодь, статеве життя, насилля.

А.Д. Порхун, О.Н. Власова-Чмерук. Сексуальная образованность украинских студентов в условиях информационного общества. Вопрос о необходимости сексуального образования в украинских школах, средних профессиональных и высших учебных заведениях является сейчас наиболее дискуссионным. В статье раскрыта проблема сексуальной образованности украинских студентов. На основании авторской анкеты были представлены результаты исследования, в частности: проанализировано понимание студентами цели сексуального образования, знания студентов о заболеваниях, передающихся половым путем, и установки студентов относительно модели здоровых взаимоотношений между партнерами. Установлено, что стихийный доступ молодежи к информации сексуального характера не гарантирует их сексуальной образованности. Обнаружено, что уровень сексуальной образованности студентов не достаточен для обеспечения их сексуальной безопасности и соматического здоровья.

Ключевые слова: сексуальное образование, сексуальная образованность, молодежь, информационное пространство, половая жизнь, насилие.

Постановка проблеми. Сучасне молоде покоління зростає в принципово новому інформаційному, соціальному, мінливому світі. Зростає роль нового виду соціалізації – інформаційної, за якої трансляція інформації відбувається не безпосередньо між людьми, а за допомогою інформаційних технологій. У зв'язку з цим, постає необхідність по-новому поглянути на роль інформаційного простору, роль ставлення до інформації у становленні особистості сучасної молоді людини. Чи зросла сексуальна освіченість молоді в умовах доступу до безлічі інформаційних джерел?

Тема сексуальної освіти, статевого виховання, сексуальної культури вже не є табуованою, проте залишається мало розробленою в працях психологів. З огляду на можливості сучасного поліінформаційного простору у користувачів є безмежні можливості отримання знань, у тому числі сексуального характеру. Однак, підлітки та молодь не завжди аналізують неструктуровану інформацію чи більше довіряються лідерам думок з популярних соціальних мереж. Все це породжує необхідність напрацювання науково обґрунтованого, загальноприйнятого підходу у питанні сексуаль-

ної освіти. Основна мета сексуальної освіти, на нашу думку, – це формування знань про біологічні, психофізіологічні та психологічні аспекти сексуальності, розвиток критичного мислення та формування відповідально-го ставлення молоді до початку статевого життя.

Питання сексуальної освіти в українських закладах освіти (середньої, вищої) знаходиться в зародковому стані й призводить до самостійних хаотичних пошуків інформації учнями і студентами, оскільки вони починають осмислювати зміни в собі й шукають відповіді. Незважаючи на важливість питання сексуальної освіти, вітчизняне суспільство не готове говорити про секс: у школах більшу частин запитань залишають без уваги, наголошуючи на тому, що ця інформація для самостійного вивчення; а батьки стикаються з невпевненістю, соромом та відсутністю довіри з боку своїх дітей-підлітків.

Мета даної статті полягає в дослідженні та оцінці рівня сексуальної освіченості сучасної молоді в умовах поєднання доступу до великої кількості інформації і відсутності цілеспрямованого підходу з формування їхньої сексуальної культури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На даному етапі розвитку українського соціуму існує ряд протилежних думок щодо мети, методів та необхідності сексуальної освіти. Нині діє ряд громадських організацій, які вважають, що подібні програми сприяють розбещенню молоді, використовуються для нав'язування "західних" цінностей та підштовхують до початку раннього статевого життя. Інші перекладають відповідальність щодо просвіти та формування достовірних знань про секс на батьків. За створення, реалізацію професійних освітніх, соціальних проєктів виступає Асоціація сексологів та сексотерапевтів України. Паралельно активізуються приватні інтернет-ініціативи, такі як цикл роликів "Біологія сексуальності" (Necessary Education), ресурс-територія інформації про секс "Сексінфорія" (Юлія Ярмоленко), конференції інтернет-компанії Sex Education UA.

Усе це свідчить про відсутність єдиної політики та стратегії формування сексуальної освіти, яка, на думку В.В. Кришталя (2008), Є.В. Кришталя (2014), допомагає здобувати повну та підтверджену інформацію щодо різноманітного кола питань статевого життя у відповідному віці. З огляду на вищесказане, актуалізується необхідність дослідження сексуальної освіченості української молоді в умовах відсутності цілеспрямованого формування як статевої культури, так і сексуальної освіти.

Аналіз наукової психологічної літератури з теми дослідження засвідчив зацікавленість та певну розробленість цього питання. Так, О. В. Бялик дослідила сучасні тенденції статевого виховання учнівської молоді в країнах Євросоюзу [1]. Науковці А. І. Коханська та І. Д. Романюк вивчали проблеми формування статевої освіченості сучасної молоді України. Соц-

іальну обумовленість та показники сексуального здоров'я підлітків досліджували О. М. Балакірева, Т. В. Бондар [6]. Л. А. Якубова – особливості формування статевої культури підлітків [8]. Психологічна допомога особистості з питань сексуального характеру розглянуто в працях Ю.М. Кашпур [4].

Завдяки дослідженню, яке проводилося в межах міжнародного проекту "Health behaviour school-aged children" (HBSC) – "Здоров'я та поведінкові орієнтації учнівської молоді України" 2019 року, були проаналізовані сучасні тенденції, поширені серед учнівської молоді. Результати аналізу відповідей на запитання про досвід статевих стосунків, які ставилися учням 8-11 класів закладів загальної середньої освіти, студентам 1-го та 2-го курсів професійно-технічної освіти та фахової передвищої освіти показують, що про наявність подібного досвіду повідомив практично кожен п'ятий опитаний (18,3%): від 3,7% серед наймолодших (13-річних) до 34,2% серед найстарших (17-річних). Науковці дійшли висновків, що, всупереч проведеній профілактичній роботі в закладах освіти, рівень поінформованості підлітків залишається низьким [6]. Саме тому наявність теоретичних знань, які збільшують інформованість та посприяють формуванню відповідальності з боку молоді, є необхідним.

Першою проблемою, із якою стикаються прихильники необхідності впровадження сексуальної освіти, полягає в некоректному розумінні цілей подібних програм (найчастіше це відбувається з боку більш консервативних людей).

Друга проблема полягає у відсутності цільових програм, що засвідчили результати опитування, проведеного в межах міжнародного проекту HBSC. Згідно з опублікованими даними, кожний п'ятий опитуваний з учнівської молоді вважає, що шляхами зараження ВІЛ-інфекцією виступають укуси комара (19,7%) та можливість випити по черзі з однієї склянки (19,4%). А 41,6% відповіли, що для запобігання захворюванню на ВІЛ необхідно зробити щеплення.

Виклад основного матеріалу і результатів дослідження. З метою оцінки рівня сексуальної освіченості сучасної молоді України в умовах поєднання доступу до великої кількості інформації і відсутності цілеспрямованого підходу з формування їхньої статевої культури нами було проведено дослідження на базі Національного авіаційного університету, у якому взяли участь студенти першого-третього курсів: загальний обсяг вибірки – 57 респондентів віком від 17 до 19 років, із них 21% хлопців та 79% дівчат.

Дослідження проводилося методом опитування на основі авторської анкети, яка складалася з трьох блоків, спрямованих на виявлення:

1) самооцінки рівня власної сексуальної освіченості та розуміння завдань сексуальної освіти;

2) наявності знань щодо ризиків, пов'язаних з активним статевим життям;

3) наявності знань щодо здорових стосунків між сексуальними партнерами, розуміння прав кожного з них.

Анкета містила 30 запитань закритого та відкритого типу. Використання відкритих запитань дає можливість зменшити ймовірність "вгадування" правильної відповіді та дозволяє отримати більш розгорнуті, інформативні відповіді.

Враховуючи кількість ризиків, пов'язаних з веденням статевого життя, нами попередньо було прийнято рішення виявити знання студентів про вірус імунодефіциту людини, вірус папіломи та посткоїтальний цистит. Цей вибір аргументований результатами дослідження здоров'я підлітків: вірусом папіломи людини інфікується 80-90% сексуально активної молоді, посткоїтальний цистит може бути виявлений у практично здоровій жінки [3].

Результати анкетування студентів щодо мети сексуальної освіти продемонстрували, що 66,6% опитуваних вважають головним завданням представлення наукової інформації для можливості забезпечення прийняття обдуманих рішень та зниження ризиків, пов'язаних зі статевим життям; 8,8% респондентів вибрали пункт, пов'язаний із запобіганням небажаним вагітностям та абортам; 5,3% схилилися до формування моральної культури у сфері взаємин, а 3,5% зазначили, що головним у сексуальній освіті є опис різних сексуальних практик. Варто зазначити, що 15,8% не змогли дати конкретної відповіді на поставлене запитання, в основному вагаючись через невпевненість щодо наявності в програмах сексуальної освіти інформування про сексуальні практики.

Для виявлення оцінки респондентами рівня власних знань нами було запропоновано визначити свій рівень сексуальної освіченості із використанням шкали від 1 до 10, де 1 – максимально низький рівень, відповідно 10 – максимально високий рівень освіченості (рис. 1).

Дані, представлені на рисунку, засвідчують доволі високий рівень самооцінювання опитуваними своєї сексуальної освіченості, оскільки від 5 балів і вище поставили собі 83 % респондентів. Найчастіше у групі респондентів зустрічалась оцінка у 8 балів.

Проведене анкетування засвідчує: 66,67% опитуваних довіряє розміщеній в Інтернеті інформації; 43,86% респондентів не перевіряють знайдені в мережі дані через інші джерела. Основними джерелами отримання інформації щодо статевого життя (гігієна, можливі захворювання, контрацепція) молодь обрала саме Всесвітню мережу та батьків.

Для підтвердження даних з самооцінювання сексуальної освіченості та виявлення ступеня розуміння питань, пов'язаних зі статевим життям,

респондентам були запропоновані блоки відкритих запитань за такими темами: статеві захворювання, контрацепція, стосунки між партнерами.

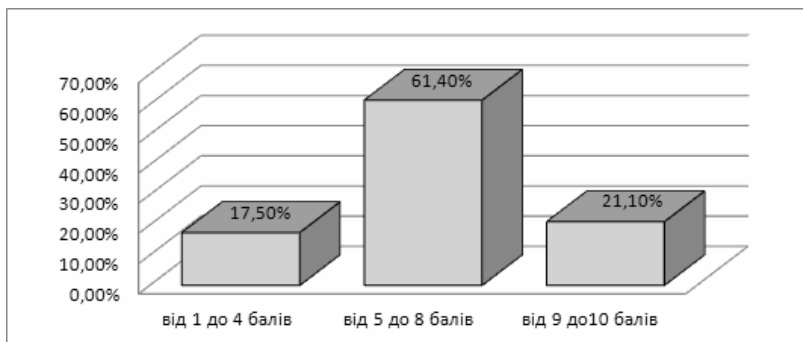

Рис. 1. Рівень сексуальної освіти молоді за даними самооцінювання

Варто зазначити, що запитання, пов'язані з вірусами папіломи та імунodefіциту людини, виявилися для студентів найскладнішими. Основними аргументами виступали такі коментарі: "я не веду статеве життя", "нові поняття", "недостатній рівень знань", "мало інформації викладалося", "я цим не цікавлюся взагалі", "я не біолог".

Деталізуємо та структуруємо відповіді на відкриті запитання за блоками.

Щодо посткоїтального циститу, виявилось, що 54,4% опитуваних не знають зовсім, що це за захворювання, або мають уявлення про цистит, хоча ніколи не чули саме про це словосполучення; 45,6 % дали визначення "посткоїтального циститу". Але більшість із респондентів не змогли пояснити причин захворювання, відзначили, що здорова дівчина може заразитися тільки від хлопця за умови невикористання презервативів, або взагалі не зуміли пояснити, як це може трапитися. Тобто, робимо висновок, що студенти-дівчата не мають уявлення про наслідки нехтування правилами інтимної гігієни та анатомічні особливості будови органів.

Щодо папіломавірусу (ВПЛ) 36,9% респондентів дали визначення даному захворюванню і мали розуміння того, що вірус папіломи людини є досить розповсюдженим захворюванням. Однак, аналіз відповідей опитуваних засвідчив: менше 15 % опитуваних знали, що ВПЛ може або взагалі не проявитися, або довгий час протікати без виявлення симптомів; помилково відповідали, що ВПЛ передається тільки через кров.

Щодо вірусу імунodefіциту людини (ВІЛ) варто відзначити, що, незважаючи на велику кількість міфів, пов'язаних із ВІЛ (передається через слину, через оральний секс не передається тощо), молодь інформова-

на про основні шляхи передачі захворювання та необхідність використання презервативів для зменшення ризику зараження. Тому запитання, що були зазначені в анкеті, більш конкретні та спрямовані на виявлення безпосередніх знань. При розробці питань даного блоку ми орієнтувалися на найчастіші питання про ВІЛ, які задають користувачі на спеціалізованих форумах (наприклад, через який термін можна діагностувати ВІЛ та скільки разів необхідно здавати кров).

Анкетування показало, що 57,9% опитуваних не знають, скільки разів потрібно здавати кров при підозрі на ВІЛ, 14% упевнені, що одного разу вистачає для встановлення захворювання, 7,02% відзначило необхідність двох разів, 8,8% вагалися між двома та трьома, а 12,3% указали, що необхідно провести тестування 3 рази. 60% респондентів не знають, через який час можна діагностувати ВІЛ, а 64,9% ніколи не чули про можливість появи гострих симптомів, схожих на симптоми грипу. Загальноприйнята процедура полягає у мінімальній дворазовій здачі крові через 3 та через 6 місяців після ризикованого контакту.

Щодо питання контрацепції 63,2% опитуваних відповіли, що відмовляться займатися сексом без презервативу, 29,8% зазначають, що вони не мають нічого проти незахищеного сексу, але спробують донести свою позицію щодо використання презервативів, 7% згодні їх не використовувати.

Оскільки перерваний статевий акт вважається одним із "найстаріших" способів контрацепції, молоді необхідно бути ознайомленими з можливими наслідками ще до початку статевого життя. У майбутньому це буде сприяти запобіганню як небажаним вагітностям, так і захворюванням, котрі передаються статевим шляхом.

Результати анкетування виявили, що 19,3% опитуваних вважають подібний захист досить ефективним за умов урахування самоконтролю партнера та його сексуального досвіду; 21% не мають чіткої позиції стосовно поставленого запитання, а 52,6% вважають такий спосіб небезпечним через вірогідність завагітніти.

Через те, що сексуальна освіта пов'язана з безпекою людини, у процесі обговорювання незахищених статевих актів чи неякісних презервативів варто актуалізувати тему екстреної контрацепції як одного з методів запобігання небажаній вагітності, який використовується вже після статевого акту.

Однак, 47,4% опитуваних не знають про екстрену контрацепцію або дають помилкові твердження, відзначаючи, що: цей вид контрацепції може слугувати захистом від захворювань; це таблетки, які приймаються за 2-3 години до статевого акту; як подібний захист можна використовувати розчин лимонної кислоти.

Найпоширенішою відповіддю про наслідки екстреної контрацепції респондентами було названо порушення менструального циклу.

Попередньо зазначалося, що одним із завдань сексуальної освіти є формування культури статевого життя з метою сприяння розвитку розуміння особистісних стосунків між партнерами. З огляду на вищезначене, респондентам було поставлено ряд запитань, пов'язаних безпосередньо з розумінням емоційної сторони взаємин. Питання про здорові стосунки були відкритими зі зверненням до респондентів аргументувати свою відповідь.

Результати опитування виявили, що 47,4% респондентів не мають чітких критеріїв для характеристики "здорових" стосунків, 56,6% відзначили, що довіра, кохання, турбота, підтримка та секс є невід'ємними складовими їхнього уявлення про довгострокові та гармонійні стосунки.

Але, окрім моделі здорових стосунків, молодь повинна володіти знаннями про іншу можливу сторону взаємин – аб'юз. Із метою виявлення уявлення про застосування насилля, респондентам було поставлено запитання такого змісту: чи буде розцінюватися згода дівчини на статевий акт під тиском як зґвалтування. Важливо відмітити, що у самому запитанні відсутня характеристика тиску (чи є він фізичним, психологічним; використовується погроза застосування фізичного насилля).

35 % опитуваних відповіли, що згода під тиском буде розцінюватися як зґвалтування якщо не з точки зору закону, то з боку моралі та нанесеної психологічної шкоди постраждалій. А 3,5% зазначили, що якщо люди знаходяться у стосунках, то згода на секс під тиском направлена на підтримання стосунків, і це нормально; 61,4 % відповіли, що дана ситуація не може розцінюватися як зґвалтування, бо дівчина дала свою згоду (вона повинна була втекти, подзвонити в поліцію, усе одно не погоджуватися тощо). Остання позиція дає основу для хоча б часткового перекладання відповідальності за злочин на постраждалу; а коментарі про те, що необхідно було не погоджуватися до останнього, свідчить про бажання дистанціюватися від подібної ситуації.

31,6 % відповіли, що за зґвалтування несуть відповідальність обидві сторони: і жертва, і агресор.

50% респондентів зазначили, що через свій стиль одягу дівчина розділяє відповідальність (виступає в ролі провокатора). Варто звернути увагу, що подібний вислів, озвучений канадським полісменом Майклом Сангвінетті, спричинив масовий рух жінок всього світу, що отримав назву "хода повій". Подібного роду скандал мав місце і в Україні, пов'язаний зі словами політика Владислава Марченка про те, що жінкам у відкритому одязі нічого дивуватися, що до них ставляться як до повій (мова йшла як про фото в міні-платтях, нижній білизні, так і про світлини в купальниках). Це спричинило флешмоб у соціальних мережах #ЗабулаЗапитатьМарченка [2].

Ураховуючи суспільний стереотип про винуватість жертви в злочині (чи перекладання на неї хоча б часткової відповідальності), більша частина жертв згвалтування не звертаються за допомогою. Саме через був реалізований, наприклад, флешмоб #Я(Не)БоюсьГоворити, де жінки та чоловіки описували ситуації зі свого життя, про які мовчали та прагнули забути.

У свою чергу анкетування продемонструвало, що 8,8% уважають: "ніщо не виправдовує агресора", 7% не можуть чітко сформулювати свою позицію, а 75,4% зазначають, що за умов провокуючої поведінки чи наявності флірту із жартами сексуального підтексту дівчина розділяє відповідальність (виступає провокатором) можливої агресивної поведінки в її бік.

На нашу думку, неоднозначність відповідей на питання про відповідальність в ситуації акту насилля, неузгодженість відповідей респондентів на закриті і відкриті питання з теми насилля свідчить про низьку обізнаність молоді в цій темі та несформованість особистої позиції. Пояснення цьому знаходимо в царині юридичної психології. З юридичної точки зору існує класифікація віктимної поведінки. Науковці А.В. Філіпп, І.О. Кисельов стверджують, що, в ситуаціях знайомства з агресором (а не випадкового нападу) 61% "жертв" мимоволі сприяють нападу [7]. Немає чіткого розподілу між основною причиною та приводом для нападу. Головними мотивами виступають психічний стан агресора, певні риси характеру, життєві обставини тощо. Приводом же для вчинення подібних дій можуть слугувати: прогулянка вночі без супроводу, алкогольне сп'яніння дівчини, відмова від статевого акту після поцілунків тощо.

Сексуальна освіта має бути направлена на роз'яснення подібних дилем з метою формування як особистої відповідальності, так і боротьби безпосередньо з практикою звинувачення жертви.

Зважаючи на сучасний стан сексуальної освіти в Україні, під час розробки спеціальних заходів слід враховувати такі положення:

1) упровадження подібних програм у школах на першому етапі має бути факультативним та попередньо узгодженим як із керівництвом закладу освіти, так і з батьками;

2) розробка програм сексуальної освіти повинна проходити за участі як кваліфікованих лікарів, так і психологів із метою врахування психологічних закономірностей розвитку людини (дитини, підлітка);

3) реалізацією цих програм мають займатися професіонали (сексологи, психологи, що мають відповідну підготовку);

4) програми сексуальної освіти мають враховувати особливості менталітету, вікові категорії слухачів та методи викладання, відповідно до віку.

Висновки. На основі проведеного анкетування встановлено, що рівень знань сучасної молоді не є достатнім для забезпечення їхньої сексуальної безпеки й соматичного здоров'я. Студенти оцінюють свою сексуальну освіченість доволі оптимістично, хоча при цьому демонструють недостатність знань про захворювання, що пов'язані з веденням статеводого життя, несформованість настановлень щодо здорових стосунків між партнерами. Доступність до поліінформаційного простору не вирішує проблеми сексуальної неосвіченості молоді. Це обумовлено відсутністю цільових програм із формування сексуальної освіченості та, безперечно, суб'єктивною позицією респондентів, які пояснюють свою недовідченість у питаннях сексуального життя тим, що це не їх зона відповідальності.

Формування цілеспрямованого підходу до сексуальної освіти юних українців буде сприяти боротьбі з віктимблеймінгом, профілактиці девіантної поведінки, а також дасть змогу підвищити та підтримувати рівень психологічного і фізичного здоров'я.

Наявність об'єктивної, наукової, прилюдної інформації та можливість відкрито обговорювати та отримувати відповіді на запитання, пов'язані з "табуйованими" темами, будуть сприяти формуванню і статевої культури, і моральних цінностей.

Перспективи подальших досліджень ми вбачаємо у застосуванні інноваційних педагогічних технологій у статевому вихованні; формуванні системи професійної підготовки педагогів до статевого виховання учнівської та студентської молоді.

Список використаних джерел

1. Бялик О. В. Методи статевого виховання учнівської молоді в закладах освіти країн Євросоюзу. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. № 5 (59). С. 3-12

2. "Вона сама (не)винна": соціальні і психологічні причини звинувачення жертви. Гендер в деталях. URL: <https://genderindetail.org.ua/season-topic/genderne-nasilstvo/sotsialni-i-psihologichni-prichini-zvinuvachennya-zhertvi-134055.html>

3. Демченко В. М. Хірургія рецидивуючого посткоїтального циститу у молодих жінок. Актуальні проблеми сучасної медицини. 2015. Т. 15, Вип. 3(2). С. 306-313.

4. Кашпур Ю. М. Консультативна допомога особистості з питань сексуального характеру [Електронний ресурс] Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент. 2011. Вип. 5. С. 90-98. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mnf_2011_5_12

5. Коханська А. І., Романюк І.Д. Проблеми формування статевої освіченості сучасної молоді України. Український науково-медичний молодіжний журнал. 2014. № 1. С. 11-14.

6. Соціальна обумовленість та показники здоров'я підлітків та молоді: за результатами соціологічного дослідження в межах міжнародного проекту "Здоров'я та поведінкові орієнтації учнівської молоді": моногр. / О. М. Балакірева, Т. В. Бондар [та ін.]. Київ: Поліграфічний центр "Фоліант", 2019. 127 с.

7. Філіп А.В., Кисельов І. О. Роль жертви статевого злочину в механізмі вчинення злочинного посягання. Порівняльно-аналітичне право – електронне наукове фахове видання юридичного факультету ДВНЗ "Ужгородський національний університет". 2016 № 2. Розділ 8. С. 184-186. URL: http://www.pap.in.ua/2_2016/56.pdf

8. Якубова Л. А. Особливості формування статевої культури підлітків. Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету "Україна". 2012. № 6. С. 196-200.

Spysok vykorystanykh dzherel

1. Bialyk O. V. Metody statevoho vykhovannia uchnivskoi molodi v zakladakh osvity krain Yevrosoiuzu. Pedagogichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnologii : nauk. zhurnal / holov. red. A. A. Sbruieva. Sumy : Vyd-vo SumDPU imeni A. S. Makarenka, 2016. № 5 (59). S. 3-12

2. "Vona sama (ne)vynna": sotsialni i psykholohichni prychny zvyuvachennia zhertvy. Hender v detaliakh. [Elektronnyi resurs]. URL: <https://genderindetail.org.ua/season-topic/genderne-nasilstvo/sotsialni-i-psiologichni-prichini-zvinuvachennya-zhertvi-134055.html>

3. Demchenko V. M. Khirurhiia retsydyvuiuchoho postkoitalnoho tsystytu u molodykh zhinok. Aktualni problemy suchasnoi medytsyny. 2015. T. 15, Vyp. 3(2). S. 306-313.

4. Kashpur Yu. M. Konsultatyvna dopomoha osobystosti z pytan seksualnogo kharakteru. Mizhnarodnyi naukovyi forum: sotsiologiia, psykholohiia, pedagogika, menezhment. 2011. Vyp. 5. S. 90-98. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mnf_2011_5_12

5. Kokhanska A. I., Romaniuk I.D. Problemy formuvannia statevoi osvichenosti suchasnoi molodi Ukrainy. Ukrainskyi naukovo-medychnyi molodizhnyi zhurnal. 2014. № 1. S. 11-14.

6. Sotsialna obumovlenist ta pokaznyky zdorovia pidlitkiv ta molodi: za rezultatamy sotsiologichnogo doslidzhennia v mezhakh mizhnarodnoho proektu "Zdorovia ta povedinkovi oriientatsii uchnivskoi molodi": monohr./ О. М. Балакірєва, Т. В. Бондар [та ін.]. Kyiv: Polihrafichnyi tsentr "Foliant", 2019. 127 s.

7. Filip A.V., Kyselov I. O. Rol zhertvy statevoho zlochynu v mekhanizmi vchynennia zlochyynnoho posiahannia. Porivnialno-analitychne pravo – elektronne naukove fakhove vydannia yurydychnoho fakultetu DVNZ "Uzhhorodskiy natsionalnyi universytet". 2016 № 2. Rozdil 8. S. 184-186. URL: http://www.pap.in.ua/2_2016/56.pdf

8. Iakubova L. A. Osoblyvosti formuvannia statevoi kultury pidlitkiv. Zbirnyk naukovykh prats Khmelnytskoho instytutu sotsialnykh tekhnolohii Universytetu "Ukraina". 2012. № 6. S. 196-200.

A. Porkhun, O. Vlasova-Chmeryk. Ukrainian students' sexual education in information society. The question as to whether sexual education is needed at secondary and vocational schools and higher educational establishments of Ukraine is one of the most widely discussed today. Discussions relate to the goals of sexual education, the range of issues to be taught to children and teenagers, competencies of specialized project leaders. In the context of unrestricted access of young people to information, including sexual content, the lack of targeted, science-based programs is reflected in the level of sexual education. The article deals with the problem of Ukrainian students' sexual awareness.

The results of the research were presented on the basis of the author's questionnaire: students' understanding of the purpose of sexual education, students' knowledge about sexually transmitted diseases, and students' attitudes towards the model of healthy relationships between partners were analysed. It has been found that students are unreasonably optimistic about their sexual education as sufficiently high, but also demonstrate a lack of knowledge about the risks and sexually transmitted diseases. Students mostly demonstrated uncompleted position as for the model of healthy relationships between partners. On the basis of students' answers, it was concluded that students' level of sexual education is not sufficient to ensure their sexual safety and somatic health.

The results of the research allow to emphasize the importance of development and implementation of special programs of sexual education, taking into account Ukrainians' mentality, program listeners' age, use of effective teaching methods.

Keywords: *sexual education, sexual awareness, youth, information area, sexual life, relationship, abuse.*

УДК 925 : 159.923

Л.Л. Примачок

СТРУКТУРА ПРОФЕСІЙНОЇ АВТЕНТИЧНОСТІ ФАХІВЦЯ З ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Л.Л. Примачок. Структура професійної автентичності фахівця з фізичної реабілітації. У статті проаналізовано поняття професійної автентичності особистості. Визначено, що до категоріального простору професійної автентичності входять такі фундаментальні поняття як "чуттє-